

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Upravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

O slovanskej trgovini na jugu.

I. *)

Dan za dnevom se misli, govori in piše veliko, posebno o duševnej vzbudi naroda. — Da trudenje slovanskih rodoljubov v ta namen nij bilo brez vspeha, to je vsim tistim očitvidno, kateri se spominjajo, kakšen je bil naš položaj še pred malo leti, in ako so opazovali, kako smo se prebudili iz spanja, v katero nas je bilo gospodarstvo tujcev skoraj celó zazibalo. — Ali v istini prav počasno koracamo naprej in nam Slovanom napredek nij še preobilnega sadú rodil, da bi smeli z njim uže zadovoljni biti. Rodoljub se mora vsak dan bati, da ne bi težko začeto delo popolnem ustavilo se, da moči, katere narod obilo temu početju žrtuje, ne opešajo in da ljudstvo, ne videče še pravega zboljšanja svojega stanja, obupa in duševno otrpni. — Dolžnost je naša, vse uzroke, kateri napredek zadržujejo, preiskovati in najti sredstva, s katerimi bi se dali odstraniti.

Mej prve uzroke, ki nam najbolj naše prerojenje ovirajo, moramo šteti posebno one elemente, kateri so si osvojili vladarstvo na druge bolj slabotne narode in jih hočejo porabiti za svoje sluge, jim kratijo vse pravice, celó njih obstanek; pridobili so ti naši nasprotniki v zadnjem času tako moč le po naši nemarnosti in tudi po naši neslogi.

Jasno je dovolj, da od njih ne smemo pričakovati nobene podpore k zbolšanju našega duševnega ali materialnega stanja.

Naloga naša je torej, da se, kolikor mogoče, njih sovražnega upliva znebimo in se pred še večjem potlačenjem, katero nam preti, zavarujemo. Boriti se moramo brez prenehanja za naše pravice, da si zagotovimo gospodarstvo na svojem lastnem domu, da pridobimo svojemu jeziku tisto veljavo, katero mu ga je sama narava odločila, da budimo v narodu ljubezen do svoje domovine in do svojih bratov.

Slovenca se res ne more očitati, da se nij v tem obziru dovolj potrudil, če tudi mu nij bilo mogoče do sedaj, svojega cilja doseči. Da! v tej hudej borbi za svoje najsvejšje pravice, v vzvišenem hrepenenju za duševni napredek, pustil je posebno Slovenec v nemar svoje materialno blagostanje. — To mora vsak praktično-misleč rodoljub najbolj obžalovati, tim več, ko vidi, kako so znali naši nasprotniki pridelke, lego in sploh vse prednosti naše domovine v svojo korist porabiti, a se pri našem

*) S tem začenjamo iz peresa večšega trgovinskega strokovnjaka priobčevati daljšo vrsto člankov, na katere si dovoljujemo posebno pozornost slovenskih čitateljev obračati. Ur.

ljudstvu uboštvo zmirom bolj razširja in ga brezštevilne muke in nesreče demoralizirajo.

Da mora naš mladi narod živeti, da se okrepeča in da postane faktor, s katerim bode trebalo računati, mu je treba tudi, si pripraviti in zagotoviti materialnih moči za svoj obstanek. — To je vprašanje, na katero ne bi smel noben narodnjak nikoli pozabiti in katero je ravno tolike važnosti, kakor vsaka druga najmenitnejša narodna zadeva.

Mimo kmetijstva, katero je pri nas še na jako nizkej stopinji, sta trgovina in obrtstvo najglavnejša stebra narodnega blagostanja in vir sreče vsake dežele.

Obstanek narodov je odvisen od trdnega delovanja na polji trgovine in obrtnije. To polje moramo začeti obdelovati razumno, marljivo in s poštenim namenom, da povzdignemo svoj zaostali, ubogi narod na stopinjo, ki mu pristuje, in da mu pripravimo srečnejšo in svobodnejšo prihodnost, nego je bila njegova preteklost in ja še sedajnost.

Trgovec je bil od nekdanj in večno ostane eden izmed glavnih faktorjev napredka, svobode, blagostanja in omike; on vzdržuje zvezo med raznimi narodi; po mejsobni dotiki in vzajemnimi interesi se človeštvo vedno bolj izobražuje in znanje, da trgovinskemu razvitku vsakega naroda kmalu tudi popolni duševni in politični razvitek sledi.

Prvotna kupčija, menjevanje blaga, se je med izobraženimi narodi skoraj izgubilo, nekdanji veliki semnji se osamljajo in se krčijo v spremenjevanje lokalnih potrebustij; razstave, lokalne in svetovne, ki so zdaj v šegi, niso samo trgovinski semnji, temveč imajo še druge namene, kakor: pri narodih mejsobno razkazovati neznane pridelke, izdelke in iznajdbe, priporočati jih kot zaželena vredne in vpeljati jih sčasoma kot potrebustij, — kakor tudi sklepati nove trgovinske zveze. — Ako se te zveze ne morejo izpolniti, in ako razmere niso take, da kmalu pomnože zaslužke ljudstev, da ustrezajo novim željam, so razstave sploh prav nevarne in nikaki državi svetovati. — Svarilen izgled nam je zadnja razstava v Beču, ki nam je politično-ekonomično le toliko koristila, da razumni ljudje se niso dali oslepiti kakor ščinkovci, ampak da so se jim oči odprle, da vidijo napake, grehe in pomanjkljivosti narodnega gospodarstva v Avstriji, in to je na vsak način napredek; ker — tist, ki svojih napak ne izpozna, ne bode nikoli napredoval.

V državi, katera dobro in pravično skrbi za omiko narodov, kjer je kupčija prosta, ki ima urejene finance in zadosta železnic, koliko različnih nasledkov nema svetovna

razstava! Da v Avstriji nemamo nič vsega tega, kaj hočemo? Delajmo neutrudljivo, da svojo nalogo v Avstriji izvršimo in da tudi mi doživimo prihodnost, ki je naša. — Saj vsi vemo, da Nemci le na nemško škiljijo in na severni Avstriji je tudi dovolj železnic, s katerimi se le nemško-severna konkurencija pospešuje, a nas še zmirom jarm samotržitva južne železnice tlačí. Ta peščica lahonov, ki je še mej nami, tudi le za se skrbi in nam v naši hiši z razporo na vsak način škoduje! Lešnik, ki ga imamo zgrizti je trd, skorej pretrd, ali hvala bogu, mi smo se duševno uže vzbudili, in za Slovana, kadar izpozna svoje pravice, nij nič pretrdo, ni Nemeč ni Lah, in tudi ne pot večje kupčije, katero moremo še le začeti.

(Dalje prih.)

O stavbenej liniji ljubljanskega mesta.

Iz govorjenega nasveta ljubljanskega narodnega mestnega zastopnika gospoda Potočnika, v seji ljubljanskega mestnega zastopništva 26. maja t. l. posnemljemo glavne črte o tem, kako naj se v mestu doziduje in preziduje, kar je g. Potočnik po vsej pravici imenoval prihodnost ljubljanskega mesta.

Postavil je svoj nasvet na dnevni red te seje, ker stavbena linija se splošnega staljšča vendar še nij rešena, da si je nemška večina mestnih zastopnikov glede stavbene črte v velikem smislu enega mnenja.

Prebivalstvo, kakor je statistično dokazano, se posebno v nekaterih glavnih mestih nekaj desetletij rapidno množi, kajti ljudje prihajajo največ z dežele v mesta, kjer iščejo boljšega zaslužka, posebno po različnih fabrikah in industrijalnih zavodih.

Tudi prebivalstvo mesta Ljubljane narašča od leta do leta in sicer tako, da se je uže od l. 1851 za številno podvojilo, ker je bilo l. 1851 le 14.000 prebivalcev, a zdaj bode število ljubljanskega prebivalstva kmalu naraslo na 30.000 duš. Glavni upljev je imela zadnji čas na ta prirastaj prebivalcev posebno cigarna in druge fabrike, kajti uže sedaj ima tam več nego 800 ljudij zaslužek. Da pa bode Ljubljana v najbližjem času kako večje fabriško mesto, temu so porok bistveni življi za tak namen, na pr. voda, les, šota z ljubljanskega močvirja, prostori za zidanje itd., kajti malo je mest, kjer bi se dobilo seženj mehkih drv za 4 gold.

Vsled tega je zidanje železnic po naši domovini naravno, in vsled rastočega napredka v realističnih znanostih, morala se bode preurediti naša gornja realka v tehniko. Vse to bode napravilo, da bode ljub-

ljansko prebivalstvo v številu rastle, kateremu ozka in mala stanovanlišča potem ne bodo zadostovala. Za to se mora tudi misliti na nova zidanja. V tem oziru se je poprijelo te naloge stavbeno ali zidajnsko društvo kranjsko, ki bi se pa moralo v marsikakem oziru podvreči splošnemu interesu in gledati na občno korist.

V notranjem mestu nij mogoče misliti na kakšna nova zidanja uže zaradi same lege ne; ker ob bregu in tesnobi pod gradom, so lepe, ravne in čiste ulice nemogoče. Tak oddelek mesta, kakor je sredi pod gradom se imenuje v vsakem mestu: „staro mesto“.

Prihodnost mesta Ljubljane je na levem bregu Ljubljanice od cigarne fabrike na tržaškeje cesti začeni proti Latermanovemu drevoredu in od obeh kolodvorov do št. peterske cerkve. Tega načrta se moramo uže sedaj poprijeti, ako nečemo našim potomcem zapustiti tako mešanico poslopij in stavb, kakor jo baš v sredi našega mesta nahajamo. Glede zidajnske bodočnosti v Ljubljani je dvoje mnenje: eni hočejo tam, kjer stavi „stavbeno društvo“, drugi zopet z demoliranjem Urbasove hiše od mesarskega mosta do južnega kolodvora. Kar se pak tiče ravne stavbene linije po ljubljanskih ulicah je vidno na hišah, ker so ene ali preveč do srede ulice potisnene ali pa zelo iz ulice nazaj, da je prej zidal vsakdo, kakor je hotel, na pr. Aurova hiša, Novakova, Lukmanova, ki ovirajo eleganco najlepših ulic v mestu, če uže ne jemljemo v misel 4 nadstropne čudne trdnjave pred frančiškanskim mostom. Poudarja in omenja naj se to i zavoljo tega, ker se namerava staviti novo dekliško izobraževališče v Latermanovem drevoredu, da se določi čelo ali „front“ te stavbe.

In tako se stavi in zida uže mnogo let v Ljubljani brez kacega ustanovljenega generalnega načrta, kar je krivo, da se pušča v nemar prihodnja lepota našega mesta Ljubljane.

Zavoljo vsega tega je stavbeni svetnik g. Potočnik stavil v omenjeni seji ljubljanskega mestnega zbora sledeči predlog: „Mestni zastop naj naredi iz sebe komisijo, ki bi pretresovala daljše vprašanje o določi stavbene linije mesta Ljubljane, ter bi o svojem času o tem poročala“. Mestni zastop komisije sicer nij izvolil, ampak je gosp. Potočnikov predlog izročil stavbenemu odseku k daljšemu posvetovanju in konečnemu poročanju. — Ta stavbeni odsek je pa tako čuden kakor ves nemškutarski „gemeinderath“, ki prusijanske fraze proti našemu deželnemu slovenskemu jeziku mlati in nas prvotne domačine zasmehuje, ne da bi za korist in dobro našega mesta skrbel: vide: Schrey, Schaffer, Dreo itd. Nekaj časa bo ta nemškutarski taji humbug še trajal, a na zadnje se jih bomo pa gotovo znebili, — gotovo, kakor nam bog pomagaj!

Po deželnih zborih.

V.

In kaj hočemo reči o družih deželnih zborih kjer so zastopani Slovenci? O korškem in istrskem nij mogoče nič povedati. Tu narod še spi v večini, manjka mu odločnih in energičnih voditeljev, manjka narodnih agitatorjev, ki bi ljudstvo zdramili, da bi volilo narodne zastopnike, kateri bi se

potem oglašali, da bi se vsaj znalo in čulo, da prebivajo i tu Slovenci. Za gotovo smemo upati, da se tu in tam v nekaterih letih mnogo na boljše izpremeni, posebno na Korškem, kjer bi slovensko narodnost oživiti ne bilo težko, ko bi le malo več duševnih delavcev, narodnih oživljateljev bilo. Upamo, da nekoliko vendar dorastajo?

V goriškem zboru so se pri priliki vprašanja porotnih sodeb oglasili slovenski poslanci za svoje narodne pravice, na čelu dr. Lavrič. Sicer pak je imel goriški deželni zbor mirne seje in malo jih, ker menda tudi malo dela.

V tržaškem deželnem zboru se je slovenskim okoličanskim poslancem vsaj v zvezi z nekaterimi drugimi poštenjaki posrečilo odbiti naval lahonski, ki bi bil z novo volilno „reformo“ slovenske okolici poslance vzela. Uže to, da za sedaj kako nesrečo ali izgubo od sebe odvrnemo, moramo smatrati za uspehe, ker naš nalog je le, da vztrajemo kot Slovani, da potujčevanju delamo jezove dokler nas ne reši in v varno luko zavede zvezda Slovanstva, na katero nparamo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. junija.

Rusinsko literarno društvo „Prosvéta“ je imelo te dni občni zbor, v katerem je predsednik Fedorovič poročal o blagonosnem delovanju tega društva za širjenje omike in izobraženosti mej Rusini v Galiciji. Predsednik je odvrčal dalje očitanja poljskih poslancev v deželnem zboru, da je dobivalo na leto 2000 gld. podpore iz deželne blagajnice, a je delovalo proti poljskim namenom. Rekel je: „kdo bode nas silil, da se popoljščimo!“, ter je položil končno sam na mizo predsedniško 12.000 gld., podelivši jih društvu, kajti vsled one izjave poljskih poslancev rusinsko društvo neče nobene podpore več od gališkega deželnega zbora.

Na **Slovaškem** so se Magjari spravili uže na noge proti slovaškim novinarom. Prvi list, ki so ga zatrlji, so slovaški „Cirkevni Listy“, od starega rodoljuba dr. Hurbana uredovani.

Ogerski državni zbor je sklican na 28. avgusta. Volitve bodo od 1. do 20. julija vršile se. — Pravila srbskega narodnega in cerkvenega zbora so z nekaterimi premembami dobila cesarsko potrjenje.

Vnanje države.

Srbski knez je prišel na mejo svoje kneževine v Aleksinac, kjer se ima prihodnja srbska železnica s turško spojiti. Sultan je poslal pašo iz Niše in enega brigadnega generala, srbskega kneza pozdravit.

V **francoskeje** narodnej skupščini so 31. maja posvetovali se o postavi, po kateri se različni davki za deset let priklade povišajo, mej družimi tudi davek od soli. Republikanci leve strani so bili proti obdajenju soli, a so z 257 glasovi proti 313 pali. To pobitje jim bode pa pri prihodnjih volitvah samo na korist.

Na **Španjskem** se je reakcija uže popolnem razvila, če prav nij don Karlosa na prestolu, ker Alfonzo je tudi iz burbonske rodovine. 31. maja sta bila generala Socias in Patino v zapor vržena, ker sta obdolžena, da sta se udeležila skrivne zarote republikanske.

V **angleškeje** gorenjej zbornici je 1. junija lord Derby rekel, da je Anglija pomirila in potolažila Francosko, ki se je bala, da so izreki nemških velikašev o množitvi francoske vojske le izgovori in razlogi, s katerimi hoče Nemčija zopet vojsko začeti. Dopisovanjskih depeš, je rekel Derby, da iz političnih ozirrov ne more predložiti.

Tudi na **Grškem** bodo nove volitve. Kralj je z dekretom 1. junija razpustil parlamentarno skupščino in razpisal volitve na 30. julija, ter novo zbornico na 23. avgusta sklical.

V **nemškem** „bundesrathu“ v Berlinu je bila 31. maja izročena prošnja iz Meklenburga, naj se vendar uže ustavno javno življenje v Meklenburgu uvede. — Znano je, da v tej visoko-kultiviranej Germaniji, v tej „prveje“ omikanej državi vladajo (v Meklenburgu) še azijske razmere sužnosti in graščinske tlake in celo klade.

Na **Pruskem** traje nemški „kulturkampf“ ali boj protestantizma proti katolicizmu dalje. Te dni so zaprli graščaka Mankovskega v Poznanji, ker je papeževnega skrivnega delegata na kolodvor peljal, a neče sedaj pričati.

Dopisi.

Od Idrije 29. maja [Izv. dopis.]

Kakor povsod, tako smo imeli tudi mi hudo zimo, od katere nasledke še vedno čutimo. Ozimna žita morali smo vse preorati, in kar še stoji, to je zelo slabo in redko. Zemlja je po strminah od snega tako premočena, da se po črevelj globokosti udara. Posebno pa smo imeli s cesto veliko opraviti in sicer najbolj s to po Zali, ker nij bilo skoraj dneva, da bi ne bilo kaj prišlo s hriba na cesto. Veliko časa in truda je žrtvoval cestni načelnik g. A. Plešnar, torej njemu gre hvala, da se je potrudil, takim neugodnim rečem v okom priti. — Zadnji čas je bil, da so prejšnjega načelnika g. B. Leskoviča odstavili, kajti dobro je znano nam vsem, da je zdajšnji v enem letu pri cesti več storil, nego prejšnji v šestih. Pa saj nij bilo čudno, ker se je več z drugimi rečmi pečal, katere on še ne zastopi in cesta mu je bila le stranska stvar. Leta 1868. je napravil kamenje za popravo mosta v Žireh, katero je, kakor sem iz gotovega vira izvedel, 127 gold. 75 kr. stalo; in to je on čisto vse iz cestne blagajnice izplačal. Potem je drugo leto 1869. F. B. nov hlev zidal in omenjeno kamenje za to porabil. Ali dobri načelnik je to molčal in se nij več brigal do 11. septembra l. 1874., ko je bila volitev v Vipavi, in ga nij F. B. hotel za deželnega poslanca voliti. Zdaj je bil ogenj v strehi! Zdaj se je začel meniti o kamenji in na dan spravljati, a potlej pa tudi nij skrbel, da bi se bilo kamenje na omenjeni prostor nazaj pripravilo, ali pa, da bi se bila vrednost izterjala.

Jaz mislim, da tak, kateremu se da toliko v roke, da njemu zaupa cela občina, potlej pa tako gospodari, je kazni vreden. Vedno se ta človek v „Slovencu“ stavi, da je bil dober gospodar, — bil je — pa za sebe, za nas pa ne. Da so mu take službe, kakor cestni načelnik ali župan dosti doprinašale, nij dvomiti, ker se po vsakej teh izgubljenih častnih službah toliko togoti, posebno pa se zdaj šopiri, ker se je mislil zopet na županski stól prilimat, pa se mu nij posrečilo.

„Slovenčev“ dopisovalec dopisuje, da se je po §. 1. št. 2 pod črko f) v volilni red vpisal in da je bil v III. razredu enoglasno za župana izvoljen. Omenjeni §. pod črko f) pa očitno veleva, da imajo predstojniki in učeniki ljudskih šol pravico, v občinski zbor voliti, nikakor pa ne morejo, ako so neaktivno postavljeni, biti za župana, in kedaj je župan od enega samega razreda izvoljen? Giejte, na tak način hoče naš oče B. Les-

kovic še dalje na županskem stolu sedeti, in ko ne more po pravici, posluhuje se pa drugih pripomočkov.

Ali nij to graje vredno, ker je znano, da je bila volitev v spodnji Idriji popolnem nepostavna in za to tudi ovržena.

Iz Trsta 1. maja. [Izv. dop.] V št. 119. vašega lista se nahaja mej inserati tudi oglas od občnega zavarovalnega društva „Le Šalut“. Ne bom pisal proti društvu ali omeniti moram, da ima to zavarovalno društvo v Trstu take agente, ki gazijo v blato vse kar je slovanskega. Naj društvo vse take ljudi odpravi predno hoče Slovence priporočati se.

Dopis od „Save“ 23. maja piše tudi o našem tržaškem polit. društvu „Edinost“ in o zadevi časnika, katerega mislimo v Trstu izdajati. V pojasnjenje dopisniku in sl. občinstvu, kateri naših razmer ne poznajo, moramo le toliko reči, da naše razmere tržaških Slovencev so tako mnogo vrstne, da nam je brez posebnega lokalnega časnika težko obstajati.

Tržaški Slovenci smo nekako osamljeni ter po sili pritisnjeni na laška bodeča prsa, tržaško mestno starešinstvo hoče vedno zidati zid okrog okolice po svoji želji, da bi nas uničilo. Naša lega je pa zopet tako imenitna za vse Slovenstvo, da jo ne moremo nobenej drugej slovenskej primerjati; trgovina celega sveta se steka v slovenskem Trstu, a domačini moramo v prvi vrsti izgubljeno pozicijo zopet dobivati in se v njej utrditi. Odcepiti nam Adrijo, in mi smo zgubljeni.

Vsakdanja izkušnja nas uči, da moramo za svojo nalogo smatrati bujenje slovenskega življa, da se bo vedno bolj izobrazil in zavedal, da se s tem postavi naj trdnejši jez poitaljančevanju na skrajnej meji domovine naše in vaše in za tako delo bo naj bolj koristilo če si napravimo svoj posebni mali časnik, kateri bo posebno za tržaško okolico odmerjen, da se bo po udih pol. dr. „Edinost“ razširil ter občno bral po slovenskej okolici bolj, nego se dosedaj slov. novine beró. S tem ne bomo drugim slovenskim časnikom nič škodovali, kajti kdor je na drugi slovenski časnik posebno na dragi nam „Slov. Narod“ naročen, ako je kolikaj značaja, ne bode ga opustil, če prav se tudi na „Edinost“ naroči.

Iz Štajerskega [Izv. dop.] Dovolite mi gospod urednik, da kot izvedenec sicer post festum izpregovorim svoje mnenje o enakih plačah učiteljev in učiteljic, katero se je v zadnjem dež. zboru obravnavalo. Nehoté se mi stavi vprašanje: „Zasluzijo res učiteljice toliko kakor učitelji? I odgovoriti moram: „Ne!“ — Menda ne bode dvojil nikdo, da se od učiteljskega pripravnika več zahteva, nego od kandidatnje. Učiteljski kandidat mora imeti nižjo gimnazijo ali realko, da se sprejme v pripravnico; res da teh predstudies nij neogibno potreba, a če jih kdo nema gledajo ga pisano izpraševalni komisariji i če ga le mogo ga vržejo pri vstopnem izpitu. Kandidatinja je obiskovala navadno ljubljansko nunsko ljudsko šolo, je vstavila potem kakih pet let ves uk, a naenkrat jej na misel pride, da hoče postati učiteljica, to se ve, da ima potem izpraševalna komisija pri njenem vstopu toliko uzrokov s tacimi kandidatnicami prav rahlo postopati! Kandidatica je postala učiteljica. Nastavijo jo na kako ljudsko šolo. Kar

sem služboval z učiteljicami vred, izprevidel sem, da nijso v nikacem obziru sposobne podučevati višjega razreda na mešanih šolah, nego prvega, i še ta se pripeti dostikratov, da pridejo iz šole i prosijo učitelja, da bi jim pripomogel učence spraviti v red in zadušiti nepokoj. Od učitelja se zahteva, da mora biti sposoben, podučevati v vseh razredih ljudske šole, a od učiteljice ne more se zahtevati ravno kar navedenega uzroka. Da je pa vzdrževanje discipline v šolah zelo važen faktor, to menda ne bo nikdo tajil, i da je to tudi zelo težavno pritrtil bode vsak človek. Tedaj ako učiteljica ne more tega storiti v kakej meri in popolnosti nego učitelj, po mojih mislih ne zasluži enake plače z učiteljem. Kdor službuje z učiteljicami, skušal je, kako pogosto so bolne (vsake baže domišljenih boleznij imajo ker so reve — ženske) mora suplirati bolno učiteljico? Učitelj mora isti dan skrbeti, da opravi nje in svojo dolžnost. Učitelju se pa ta „plus“ nikdar ne honorira. Da pri takovih boleznih i zamudah šolskih, uk ne napreduje dobro, ti bode vsak pritrtil.

Dosedaj nij bilo pri učiteljskem stanu velicega nepotizma, vsaj očitnega ne. Odkar so pa nastavljene učiteljice pričel je ta „parasit“ vedno globokeje vsajati svoje korenine v učiteljski stan. (Vide ljubljansko žensko vadnico!) Učiteljska mesta postala bodo sinekure, c. kr. uradniških hčerk, kojih ne morejo starši lahko — omožiti! Saj dekleta gredo same na to, kaj „poklic“ in kje?

Učiteljice nam bodo odgojevale dobre gospodinje, pravijo nekateri. Jaz pa pravim, da ne! Kandidatice se ne vzgojejo za dobre gospodinje, nego le za učiteljice in kar nemajo, tega tudi ne morejo dati. Dobrej gospodinjji menda nij potreba samo ročnih del? Kdor službuje z učiteljicami kakor jaz, ima priložnost videti njih „saubere Wirtschaft!“ Da se s kavo in sladkorjem prav lahko njih nepristranost v familijah omaje, to tudi marsikdo razume. Hoc stat!

Da bode imela Kranjska učiteljev dovolj, naj jim vzviša prej ko more plačo, sicer je naše Štajersko pre blizu Kranjske. Naj odpravi vse one elemente iz kranjskih šolskih nadzornikov, ki so poštenej značajnosti sovražni, kateri menijo, da je njih glavni posel nemška politika. Poznam nekatere učitelje, ki so morali samo zato Kranjsko zapustiti, akoravno je bilo do 40 učiteljskih mest na Kranjskem praznih, ker so se ljubljanskim nemškovalnim šolskim glavarjem nevarni zdeli. Do katerega nadzornika so se obrnili, majeval je z ramami, ga tolažil, a mislil si je svoje — a odgnani učitelj tudi svoje! Nekateri mladi učitelji so študirali celo gimnazijo in sedaj bi imel puhle in prevzetne nadzornike a la Eppich, Zima itd., ki so pogledali enkrat v prvo ali drugo realko, so potem pred c. kr. birokrati hrbtišča krivili in so sedaj zarad „grössenwahn“ zreli za . . . saj veste! gnd.

Iz Zagreba 1. junija [Izv. dop.] Delovanje našega sabora je precej skromno. Večidel popravlja zakonske osnove, katere je uže v prejšnjih svojih zasedanjih preresetaval. Nekaj življenja je vdehnil saborskim razpravam zopet dr. Makanec z dvema interpelacijama. V prvi interpelaciji vpraša bana: ali je res, da gredo vse važnejše, v hrvatsko avtonomijo spadajoče za-

deve skoz ogerski ministerski svet, ali je res, da je on (ban) sam pri tacih posvetovanjih sodeloval, in s čem more to nepostavno svoje postopanje opravdati? V drugej interpelaciji povpraša bana: kako je to, da je tiskarski zakon, katerega je sabor skoro nespremenjeno po vladinej osnovi sprejel, stoprv celih sedem mesecev pozneje prvišje potrjenje zadobil? V obrazlozbi k tema dvema interpelacijama je dr. Makanec marsikatero grenko pa resnično našej vladi očitoval. Kako bode ban na stavljeni interpelaciji odgovoril, to je, se ve da samo njegova skrb. Brez dijalektike in sofistike uže ne pojde. Saborovanje bode samo še do 15. t. m. trajalo, in potem bode sabor razpuščen.

Gospod Noli je te dni kot gost v našem gledališči pel veliko arijo iz 3. čina opere „Trovatore“. „Obzor“ piše o njem tako-le: „pridržavajući si o tom potanje progovoriti, za sad velimo, g. Noli je liepo uspjelo, a občinstvo ga je upravo frenetičnim aplausom četiri put izazvalo, a poslje trećeg izazivā odlikovalo ga je sa četiri boqueta cvieća s trobojnim vrbcami. U drugoj ariji prestala mu je bila trema, i g. Noli se sasvim osiećao svojim. Mi mu na uspjehu čestitamo“. Ne da bi hotel g. Noliju slavo kratiti, vendar bi pa rekel, da je en del aplavza Noliju ne kot pevcu, — nego kot Slovincu veljal.

Domače stvari.

— (Proti konfiskaciji „Slovenskega Naroda“) št. 112. zaradi članka, ki naglašā ubožno in zatirano stanje kmetovo, vložil je urednik tega lista pri deželnej kot tiskovnej sodnji ugovor in bode imel v kratkem javno obravnavanje. Kedaj, to povemo, kadar izvemo.

— (Iz Maribora) se nam piše: Profesorja Pajka, lastnika mariborske narodne tiskarne in izdatelja „Zora“ je zadela neizmerna familijaska nesreča. Denes 1. junija zjutraj mu je po dolgej boleznij umrla njegova lepa žena še v jako mladih letih.

— (Kranjski deželni načelnik.) Uradna „Wiener Zeitung“ prinaša imenovanje g. Widmana za deželnega načelnika kranjskega, katero smo mi uže v včerajšnjem listu poročati mogli.

— (G. Kalteneggerjevo) imenovanje za dvornega svetovalca tudi „Wien. Ztg.“ prinaša.

— (Oficijalna predstavljanja.) Včeraj so se novemu definitivnemu deželnemu načelniku predstavili vsi tukajšnji uradi in deželni odbor.

— („Naše orožje“). Pod tem naslovom smo prinesli v „Slov. Narodu“ v št. 118. od 27. m. m. članek o boji mej Slovanstvom in Nemštvom. Češki „Národní Listy“ so predstavili ta naš članek in pravijo: „Tu omenjamo ta obširnejši članek, da pokažemo narodu češkemu, kako sramotno igrajo z njim oni, ki nazivljejo svobodni-selno stranko kakor pri nas na Češkem itak mej slovenskim narodom, — „izdajalce“ svete narodne in slovanske stvari. Domači protivniki naši, sami nedelavni, iščejo z napadanjem in obrekovanjem čast svobodni-selne stranke uničiti in njeno rodoljubno trujenje sumničiti.“

— (Gledé Nik. Cloettovega samora) v Trstu se nam poroča, da je lastnik vile „Agnese“ za ljubljanskim gradom gosp.

Viljem Cloetta, konzul švicarske zaveze v Trstu, a ne Nikola.

(„Pripovedi iz zgodovine Štajerske.“) Spisal Fr. Kronos. Za štajerske ljudske šole. Natis za slovenske šole. Poslovenil J. Lapajne. — Tako se zove mala, lična knjižica, ki je te dni prišla na svitlo iz „društvene tiskarne“ v Gradcu in je poglavitno namenjena, kakor omenja sam naslov, slovenskim narodnim šolam slovenskega Štajerja. Cela knjižica obsega VII poglavij, in sicer: I. Starodavna doba. — Kelti in Rimljani. — Preseljevanje narodov. — V tem poglavju pisatelj omenja, da so se na spodnjem Štajerskem Slovenci kot skupni narod do dnešne ohranili. Na zgornjem pa dandanes le še imena krajev, mest in rek spominjajo na nekdanje bivanje Slovencev v teh krajih. — II. Ime štajerske dežele. — Zadnji Travngavec. — Babenbergovec Leopold V. — III. Habsburgovci na Štajerskem. — IV. Stara mesta in stari gradovi na Štajerskem. Tabori. — Gradec v srednjem veku. — V. Cerkevne stavbe v srednjem veku. Spominska podoba na graški stolnici cerkvi in deželne nadloge po Štajerskem. — VI. Stare plemenite rodovine na Štajerskem. — VII. Nadvojvoda Ivan. — Na zadnji strani je ponatisnjen mali zemljevid Štajerske, in sicer — kar obžalujemo — nemški, da se niso stroški zvišali in da je zunajna oblika v obeh natisih enaka. Ali koliko bi bili stroški večji? Pet goldinarjev morda, več ne. Ker velja le 8 kr., si lahko vsakdo omisli to knjižico, posebno slovenski Štajerci.

Razne vesti.

* (Južna železnica) je leta 1874 na avstrijske progi za 11 milijonov frankov menj dohodkov imela nego leta 1873; to je nasledek „krahov“. — Bruto dohodkov je na avstr. progi 80 milijonov frankov, stroškov skoro ravno toliko, ker letos se majnikov kupon delničarjem ne bode izplačal.

* (Najstarejša žena na Ogerskem) je umrla nedavno v Teresijopolu. Imenuje se Reza Manušičeva in se je rodila v avgustu l. 1755, tedaj je bila stara 120 let. Njeni prauniki so že starci. Bolna nij bila nikoli, prvokrat je zbolela še le pred svojo smrtjo.

* (Obesil v cerkvi.) Dne 20. m. m. stopi mej veliko mašo v Strebici, bereškej fari na Ogerskem v cerkev mož, poklekne pred altar, ter je bil dolgo zamaknen v molitev. Obleka neznanega je bila vsa zaprašena, črevlje raztrgane, dokaz da je prišel od daleč. Na konci maše vstane, gre za cerkev, kjer je bil zvonik, tam ovije okolo trama hitro vrv, ki je visela iz zvonika in v tem hipu je uže visel — bil je takoj mrtev. V njegovem žepu so našli list, na katerem je bilo zapisano njegovo ime Andrej Zöld, da je pobegnil od 35. polka honvedov, kjer je bil feldvebel. Zaradi vrvi obešenecve je pak nastal velikansk tepež v cerkvi, ker je hotel vsakdo imeti košček tega „srečo prinašajočega“ talismana. —

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

otročih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj. Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. Jul. 1852. Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842. Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavlja izrekan gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac. Spričevalo št. 76.921.

Obergimpert, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišči v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšani in hipohondriji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanju.

St. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50 krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 3, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbriku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranuu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberranzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Pappu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specializiranih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali novostih.

LJUBJANSKI BILTEN 2. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gld.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	„	50	„
1860 drž. posojilo	112	„	—	„
Akcije narodne banke	960	„	—	„
Kreditne akcije	232	„	—	„
London	111	„	45	„
Napol.	8	„	89	„
C. k. cekini	5	„	26 1/2	„
Srebro	102	„	10	„

Uradno naznanilo.

3. junija 1875.

Javne dražbe: J. Zadnekovo iz Čelj, 1700 gld., 5. junija (I. Črnomelj). — M. Šterkovo iz Predgrada, 8. junija (I. Črnomelj). — Ane Kobetove iz Sadudja, 1001 gld. 5. junija (I. Črnomelj). — Šimen Puratovo iz Št. Vida, 10. junija (I. Zatična).

Novjci.

1. junija:

Evropa: Endtsman iz Dunaja. — Preinhälter iz Prage.

Pri Slonu: Hasenberger iz Linca. — Novak iz Maribora. — Marčič iz Reke. — Germ iz Novoga mesta. — Urbančič z Bleda. — Schaffer iz Dunaja. — Fabris iz Trsta. — dr. Razpet iz Postojne. — Venuti iz Gorice.

Pri Matiči: Sontag iz Dunaja. — Hořic iz Liberce. — Spira iz Dunaja. — Wiederwohl iz Trsta. Zips iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 2. junija t. l.

Pšenica 4 gld. 70 kr.; — rež 3 gld. 40 kr.; — ječmen 2 gld. 80 kr.; — oves 2 gld. 10 kr.; — ajda 2 gld. 70 kr.; — prosó 2 gld. 70 kr.; — koruza 3 gold. 10 kr.; krompir 1 gld. 70 kr.; — fižol 5 gld. 30 kr.; masla funt — gld. 56 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 1 2/3 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 24 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr. — sena cent 1 gld. 50 kr.; — slame cent 1 gld. 05 kr.; — drva trda 6 gold. 40 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

Loterijske srečke.

V Gradcu 29. maja: 38. 35. 66. 45. 41. Na Dunaji 29. maja: 78. 75. 55. 30. 4.

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper differitis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusil, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsm enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezokusno in ne slabodišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlicev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucet škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème, je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajoče se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajoč se pošto proti poštenu povzetju. (132-26)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.